

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»**

Кафедра політичних наук і права

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до індивідуальної навчально-дослідної роботи здобувачів
вищої освіти за *першим* (бакалаврським) рівнем ОПП: *Журналістика (Реклама
та зв'язки з громадськістю)*.**

з курсу

“ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ”

Укладач: доцент кафедри політичних
наук і права Полужкова О.В.

Одеса - 2020

УДК : 347.77/.78 (075.8)

Затверджено та рекомендовано до друку кафедрою політичних наук і права
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Протокол від 11 листопада 2019 року № 3

Рецензенти:

Матюк Т. В. — к.е.н. кафедри економіки та підприємництва
ОНУ імені І.І. Мечникова

Личковська М.Р. — к.е.н., в.о. доцента кафедри політичних наук і права
ПНПУ імені К.Д. Ушинського

Полуяктова О.В.

Б Методичні рекомендації для індивідуальної навчально-дослідної роботи з дисципліни
«Інтелектуальна власність» для здобувачів 1 курсу вищої освіти за *першим* (бакалаврським)
рівнем ОПП: *Журналістика (Реклама та зв'язки з громадськістю)*/ О.В.Полуяктова. —

Одеса: «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2019. — 33с.

Методичні рекомендації містять вказівки щодо виконання індивідуального науково-
дослідного завдання, відповідно програмі.

Складено з урахуванням робочої програми вивчення курсу, методичних розроблень
інших вузів, а також матеріалів літературних джерел, наведених у рекомендованій
літературі.

ЗМІСТ

1	Вступ	4
2	Методичні рекомендації до виконання індивідуального науково-дослідного завдання	6
3	Система оцінювання	13
4	Рекомендована література	16
5.	Додатки	19

1. ВСТУП

Мета навчальної дисципліни: формування сутності інтелектуальної власності (ІВ), особливостей її правової охорони, вивчення ролі інтелектуальної діяльності в соціально-економічному розвитку України; вивчення правових, організаційних та методичних основ патентного та авторського права; набуття теоретичних знань і практичних навиків при оформленні охоронних документів на об'єкти промислової власності, літературних і художніх творів.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» здобувачі мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін, як «Основи реклами», «Історія України», «Вступ у спеціальність».

Очікуванні результати навчання:

I. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- основні поняття системи правової охорони інтелектуальної власності;
- інтелектуальну власність в нормах загального законодавства України;
- об'єкти права інтелектуальної власності;
- суб'єкти права інтелектуальної власності;
- алгоритм правової охорони об'єктів патентного права (винаходів, корисних моделей, промислових зразків);
- алгоритм правової охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту (торговельних марок, географічних зазначень, фірмових найменувань);
- алгоритм правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності (топографій інтегральних мікросхем, сортів рослин, комерційних таємниць);
- алгоритм правової охорони об'єктів авторського права (творів літератури та мистецтва);
- права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;
- процедуру захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення.

Вміти:

- оформляти документи на одержання патентів на промислові зразки, винаходи, корисні моделі;
- користуватися нормативно-методичною літературою і чинним законодавством України стосовно об'єктів інтелектуальної власності;
- укладати договори на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності;

- оформляти документи на одержання свідоцтв знаків для товарів і послуг;
- укладати договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності.

II. Унаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувачі мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

- ЗК3 Здатність до застосування загальнонаукових і фундаментальних знань, розуміння предметної області та професії.
- ЗК6 Здатність формулювати задачу, для її вирішення використовувати потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку.
- ЗК9 Здатність до адаптації, творчого мислення, генерування ідей у новій ситуації.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

- ФК3 Здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують діяльність у сфері реклами та зв'язків з громадськістю.

Міждисциплінарні зв'язки: «Економічна теорія», «Конституція України», «Цивільний кодекс», «Основи реклами».

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАУКОВО - ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання полягає у виконанні реферату, метою якого є детальніше вивчення інтелектуальної власності, а також набуття навичок самостійного прийняття рішень та вміння застосовувати свої знання для вирішення практичних завдань. Окрім цього, здобувачі поглиблюють та закріплюють програмний матеріал, який відповідає теоретичним змістовим модулям, виробляють вміння самостійної роботи з навчальною і науковою літературою, сучасними інформаційними засобами і технологіями, комп'ютерною технікою.

Теми рефератів для індивідуальної роботи

(номер теми необхідно обирати згідно номеру у журналі)

Тема 1. Загальна характеристика інтелектуальної власності і її правового регулювання

Дати поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності. Перерахувати і дати характеристику об'єктам інтелектуальної власності, авторського права і суміжних прав, зазначити загальні і відмінні риси авторського і патентного права. Визначити основні відмінності об'єктів права інтелектуальної власності від об'єктів речового права власності. Показати роль інтелектуальної власності в створенні сучасної ринкової економіки, а також у забезпеченні добробуту країни. Дати стислу характеристику джерел права інтелектуальної власності.

Тема 2. Основні поняття авторського права

Дати визначення авторського права. Предмет авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти авторського права. Незахищені об'єкти. Виникнення і здійснення авторського права, суб'єкти авторського права. Автори і співавтори. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора. Вільне використання об'єктів авторського права.

Тема 3. Суміжні права

Дати поняття суміжних прав. Суб'єкти й об'єкти суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав. Критерії для надання правової охорони суміжних прав. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій мовлення. Обмеження прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення. Термін охорони прав.

Тема 4. Авторські договори

Дати характеристику договірних відношень в авторському праві. Поняття і типи авторських договорів. Поняття і види авторських договорів про передачу твору для використання: видавничий договір, постановочний договір, сценарний договір тощо. Види авторського договору, його істотні умови. Обов'язки сторін договору. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.

Тема 5. Правовий захист авторського права і суміжних прав

Дати характеристику порушень авторського права і суміжних прав. Поняття контрафактних примірників творів і фонограм. Характеристика піратства у сфері інтелектуальної власності. Порядок захисту особистих і майнових прав володарів авторського права і суміжних прав. Засоби цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав. Стягнення прибутків порушника. Виплата компенсації. Стягнення штрафу

Тема 6. Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність і патентне право України

Роль об'єктів промислової власності у сучасній ринковій економіці. Поняття патентного права, його предмет і система. Об'єкти і суб'єкти патентного права. Основні норми законів про промислову власність. Характеристика основних положень радикальної реформи законодавства про промислову власність.

Тема 7. Правова охорона винаходу і корисної моделі

Дати поняття винаходу і його об'єктів. Умови надання правової охорони винаходу. Умови патентоспроможності винаходу і їх характеристики. Права та обов'язки патентовласників. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту і визнання його недійсним. Поняття корисної моделі, її об'єкт, умови патентоспроможності.

Тема 8. Правова охорона промислового зразка

Дати поняття промислового зразка і його об'єктів. Умови надання правової охорони промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка і їх характеристики. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту і визнання його недійсним. Порушення прав власника патенту і їх захист.

Тема 9. Правова охорона торговельних марок

Дати поняття торговельної марки (ТМ). Умови надання правової охорони ТМ. Види позначень, що не можуть бути визнані ТМ. Характеристика свідоцтва на ТМ. Права й обов'язки власника свідоцтва. Порядок одержання свідоцтва. Припинення дії свідоцтва і визнання його недійсним. Порушення прав власника свідоцтва ТМ. Захист прав на ТМ.

Тема 10. Авторське право

Дати визначення автора і співавтора. Загальна характеристика прав автора. Особисті немайнові і майнові права автора. Право авторства і його ознаки. Винятковий і абсолютний характер права авторства. Набуття прав на об'єкти авторського права. Право на авторське ім'я. Право на винагороду.

Тема 11. Патентовласники, їх права та обов'язки

Дати поняття патенту як охоронного документа. Охарактеризуйте патентовласників і їх види. Права патентовласника і їх ознаки. Форми використання винаходів. Права по розпорядженню патентом. Обмеження патентних прав. Обов'язки патентовласника. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту і визнання його недійсним.

Тема 12. Ліцензійні договори

Дати поняття ліцензійних договорів, показати їхню роль у створенні ринку промислової власності і сучасної ринкової економіки. Види ліцензійних договорів. Характеристика предмета договору. Права й обов'язки сторін. Види ліцензійних платежів. Відповідальність сторін за дотримання зобов'язань за договором.

Тема 13. Захист прав авторів об'єктів науково-технічної творчості

Перерахувати права авторів і їхні ознаки. Дати поняття порушення прав авторів і їхніх видів. Цивільно-правовий засіб захисту прав авторів. Суперечки що вирішуються в судовому порядку. Кримінально-правовий спосіб захисту прав авторів.

Тема 14. Захист прав власників патенту

Перерахувати права власників патенту, дати поняття їх порушення. Дати характеристику основних видів порушень виключного права патентовласника. Поняття контрафактної продукції. Цивільно-правовий засіб захисту прав патентовласників. Суперечки, що вирішуються в судовому порядку. Міри цивільно-правового захисту і міри цивільно-правової відповідальності.

Тема 15. Захист від недобросовісної конкуренції

Дати поняття недобросовісної конкуренції. Неправомірне використання ділової репутації підприємця і його види. Дискредитація суб'єкта, що господарює. Неправомірний збір, розголошення і використання комерційної таємниці. Відповідальність за несумлінну конкуренцію. Порядок розгляду справ про несумлінну конкуренцію. Рішення антимонопольного комітету України і його територіальних відділень по справах про несумлінну конкуренцію.

Тема 16. Еволюція інтелектуальної власності

Дослідити еволюцію промислової власності, у тому числі окремих об'єктів промислової власності. Пояснити причини, що спонукають до необхідності правової охорони об'єктів промислової власності. Дослідити еволюцію авторського права і суміжних прав. Зазначити, що з'явилося причиною до формування системи захисту авторського права і суміжних прав. Охарактеризувати розвиток інтелектуальної власності в Україні до і після проголошення нею суверенітету.

Тема 17. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства

Описати соціально-економічні стратегії в країнах, що розвиваються. Дослідити зв'язок між промисловою власністю і розвитком, вплив промислової власності на науково-технічний і економічний розвиток держави. Виявити роль авторського права і суміжних прав у розвитку культури суспільства. Звернути увагу на зростаючу роль об'єктів інтелектуальної власності в міжнародній торгівлі, у забезпеченні конкурентноздатності товарів.

Тема 18. Економіка інтелектуальної власності

Дати поняття інтелектуального капіталу, його структури. Інтелектуальна власність як товар. Оборотоzдатність об'єктів інтелектуальної власності. Термін служби об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Випадки, коли необхідно визначати вартість прав на об'єкти інтелектуальної власності. Підходи до визначення вартості прав інтелектуальної власності. Методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Тема 19. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності

Суть торгівлі ліцензіями. Види ліцензій. Ліцензійні договори і їхня класифікація. Особливості ліцензійних договорів. Термін дії ліцензійних договорів. Порядок підготовки ліцензійних договорів.

Тема 20. Захист прав інтелектуальної власності

Система захисту прав інтелектуальної власності і її призначення. Категорії спорів. Адміністративний порядок захисту прав. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності: цивільно-правові способи захисту прав. Кримінальна відповідальність за порушення прав.

Тема 21. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності

Значення міжнародного співробітництва в сфері інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Участь України в її роботі. Співробітництво в рамках міжнародних регіональних організацій з питань охорони інтелектуальної власності: Європейська патентна організація (ЕПО), Євразійська патентна організація (ЕАПО), Африканські організації інтелектуальної власності. Участь України в міжнародному співробітництві в сфері інтелектуальної.

Вимоги до оформлення рефератів

Вища освіта, яку здобувач отримує в педагогічному вищому навчальному закладі, передбачає не лише систему спеціальних (професійних) знань, а і певну систему гуманітарних знань, яка дає можливість розвинути творче мислення і, головне, навчитися здобувати знання самостійно. Важливою формою розвитку таких якостей є – **самостійна наукова робота здобувачів**, зокрема підготовка **рефератів**

Реферат (від латинського “*доповідати*”, “*повідомляти*”) – це один із початкових елементів учбової підготовки здобувача, який дає можливість першої спроби самостійної розробки однієї з конкретних тем певного курсу гуманітарних дисциплін.

Реферат вимагає від здобувача **понятійно-аналітичного** рівня сформованості знань, себто особа має чітке уявлення та поняття щодо навчального об'єкту, здатна здійснювати смислове виділення, пояснення, аналіз, перенесення раніш засвоєних знань на типові ситуації.

Результатом аналітичної роботи над рефератом є також і доповідь, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту наукової роботи. Важливо зазначити, що у рефераті необхідно не лише висвітлити відповідну наукову інформацію (скорочено переказати зміст первинного документа чи його частини), а й показати своє ставлення до неї – **висновки**. Себто, реферат вимагає від здобувача також **продуктивно-синтетичного** рівня сформованості знань, коли особа здатна здійснювати синтез, генерувати власні уявлення, переносити раніш засвоєні знання на нетипові, нестандартні ситуації.

За допомогою рефератів здобувач глибше осягає найбільш складні проблеми. Підготовка рефератів сприяє формуванню загальнокультурного рівня здобувача, закріплює гуманітарні знання, розвиває вміння самостійно аналізувати різноманітні суспільно-політичні та культурні явища сучасності, навчає вести науково обгрунтовану полеміку з питань культури, релігії, філософії.

Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати та узагальнювати суттєву наукову інформацію. Реферат може містити аналіз і критику відповідних наукових теорій.

Основні вимоги до реферату:

- повнота відображення змісту статті чи кількох праць за темою;
- відповідність основних тез і положень, виділених реферуємим, змістові статті;
- визначення методики, яку використовує автор статті, обраної для реферування, щоби розв'язати проблему;
- відповідність висновків автора поставленим завданням (чи досягнута мета дослідження).

Наукова робота здобувача вміщує декілька взаємопов'язаних етапів:

- вибір теми;
- пошук та опрацювання матеріалу;
- складання плану роботи;
- викладення та оформлення результатів дослідження у тексті реферату;
- усний виклад реферату.

Вибір теми. Це один із найбільш відповідальних етапів, який визначає успішність наступної наукової діяльності здобувача. Однією з бажаних вимог до вибраної теми – є збіжність її практичної чи теоретичної значимості й актуальності з особистою значимістю. Така вимога передбачає наявність у здобувача необхідних знань із тим, щоби знайти та обґрунтувати свій підхід до розробки даної проблеми.

Проблематика рефератів – це найбільш актуальні теми. У них на основі ретельного аналізу й узагальнення наукового матеріалу зіставляються різні погляди авторів і визначається власна позиція здобувача з викладом відповідних аргументів.

Прийняття рішення щодо вибору теми вимагає також попередньої роботи з викладачем. Разом із цим, здобувач має пам'ятати, що чим оперативніше буде здійснено вибір теми, тим більше часу він має для її дослідження, для текстуального оформлення реферату.

Тему реферату здобувач може вибрати самостійно та узгодити з викладачем чи вибрати зі списку тем, рекомендованих кафедрою.

Збір матеріалу.

При підготовці та написанні реферату рекомендується використовувати наступний досвід:

1. З'ясувати зміст обраної теми та цільову настанову, проконсультуватися з цього приводу у викладачів, визначити і накреслити головні питання які підлягають розгляду.
2. При необхідності скласти план особистої роботи. У плані визначити терміни написання реферату, редагування, виготовлення наочних матеріалів (схем, таблиць, тощо).
3. Підготувати список необхідної літератури з теми. У цій роботі доцільно користуватися каталогами бібліотек.
4. Вивчити рекомендовану літературу, тобто вибрати основні положення, які відносяться до теми реферату, з'ясувати фактичний матеріал та висновки, до яких приходить автор. Під час вивчення літератури треба робити відповідні записи, які потім слід використати при написанні реферату.

Після вибору теми складається попередній план роботи, який бажано узгодити з викладачем та визначити літературу (першоджерела та критичну літературу - статті та підручники), яку необхідно вивчити.

Пошук та освоєння необхідних літературних джерел – це творчий процес. Уміння самостійно визначати напрямок пошуку наукових творів, документів, використовувати предметні й алфавітні каталоги наукових бібліотек, бібліографічні довідники, що сприяє формуванню професійних якостей спеціаліста.

Викладення та оформлення результатів дослідження.

Після вивчення літератури, за допомогою викладача, уточнюється первинний план і остаточний варіант береться за основу текстуального оформлення роботи.

Традиційно структура реферату (курсової та дипломної роботи) включає наступні елементи:

1. Заголовок (назва) - наприклад:

Назва є коротким формулюванням, яке відображає тему, ідею, предмет дослідження і формулюється з урахуванням вимог до самостійної роботи здобувача. Заголовок виноситься на титульний листок реферату. На титульному листі здобувач указує також назву вищого навчального закладу, кафедри, своє прізвище й ініціали, вчений ступінь, звання, прізвище й ініціали викладача, дату написання роботи.

2. План – це система заголовків частин роботи із зазначенням сторінок, на яких вони розміщені. План є інформативним елементом, оскільки дає коротке уявлення про проблематику, що розробляється, про логіку викладення та актуальність, наукову і практичну значимість обраної теми. План розміщується на початку (після титульного листка) чи у кінці роботи.

3. Вступ – містить обґрунтування практичної та теоретичної актуальності проблеми, зазначеної для вивчення. У вступі необхідно сформулювати основне питання дослідження та цілі й завдання, які витікають із нього. Вирішення цих цілей та завдань дозволить реалізувати основну ціль дослідження. У вступі доцільно також обговорити термінологічні особливості роботи з тим, щоб попередити неадекватне її прочитання.

4. Основний зміст – це та частина роботи, у межах якої реалізуються дослідницькі завдання, що були сформульовані у вступі. Тут важливо витримати послідовність викладення, логічну коректність та здатність довести (проаналізувати) положення, що висувуються для доведення чи аналізу.

Увага в рефераті акцентується на нових відомостях, визначається доцільність звертання до тих чи інших проблем, книжок чи статей.

Необхідно вживати терміни, властиві даній науці, уникаючи незвичних понять і символів, складних граматичних зворотів. Для цього доцільно на початку дослідження опрацювати специфічні терміни, використовуючи спеціальні словники. Рекомендується також включати до реферату схеми і таблиці, якщо вони допомагають розкрити основний зміст проблеми і скорочують обсяг реферату.

5. Висновки. У висновках підводиться підсумок дослідження, себто він містить отримані висновки як вирішення тих завдань, які були сформульовані у вступі. Здобувач може охарактеризувати перспективи подальшої розробки теми, а також показати проблеми, які виходять за межі даного дослідження - мають самостійне значення та значний інтерес.

6. Бібліографія – це список літератури, що містить джерела, які були використані у роботі над темою та підпорядковані посилання. Бібліографія має науковий інтерес, оскільки містить інформацію про джерела, що мають відношення до дослідження.

7. Захист реферату. Зміст реферату здобувач повинен доповідати на : **практичному занятті**. Попередньо підготувавши тези доповіді, здобувач протягом 7-10 хвилин коротко викладає основні положення своєї роботи, оскільки вільний виклад значно поліпшує сприйняття матеріалу слухачами. Після доповіді автор відповідає на питання, поставлені

слухачами або ж викладачем під час перевірки реферату. На основі обговорення написаного та повідомленого реферату здобувачу виставляється відповідна оцінка.

Важливим етапом виконання реферату є його оформлення. Від того, наскільки відповідально поставиться автор до оформлення реферату, багато в чому буде залежати її якість і підсумкова оцінка.

Реферат може бути написано лише українською мовою. Як правило, всі здобувачі мають писати роботу державною мовою.

Реферат оформляють на аркушах формату А4 (210х297 мм). Дозволяється використання формату А3 (297х420 мм), коли це необхідно для оформлення ілюстративного матеріалу.

Реферат друкують на комп'ютері на одній стороні аркуша білого паперу з використанням шрифтів текстового редактора Word (наприклад, Times New Roman Сут) розміром 14 пунктів (мінімальна висота шрифту 1,8 мм) з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст реферату необхідно друкувати, дотримуючись наступних розмірів полів: верхнє, лівє і нижнє - не менше 20 мм, праве - не менше 10 мм.

У рефераті повинні бути чіткі, не розпливчасті лінії, букви, цифри й інші знаки. Всі рядки повинні бути чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту реферату має бути однаковою.

При умові оформлення реферату на комп'ютері прийнято виділяти заголовки жирним шрифтом.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності в рефераті допускається виправляти підчищенням чи зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту машинописним способом чи від руки. Дозпускається наявність в рефераті не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини реферату поділяють на **розділи, підрозділи, пункти**.

Заголовки структурних частин реферату „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів реферату варто починати з абзацного відступу і друкувати (крім першої великої) малими літерами, не підкреслюючи, без крапки наприкінці. Якщо заголовок реферату складається з двох речень або більше речень, їх розділяють крапкою.

Текст реферату слід розбивати на абзаци. Це полегшує читання й показує, що автор у своєму рефераті переходить до нової думки, нового твердження. Не можна також занадто дробити текст реферату і відокремлювати одну фразу від іншої, якщо між ними існує тісний зв'язок.

Абзаци в тексті реферату починають відступом, рівним 15 мм.

Розділи й підрозділи реферату повинні мати **заголовки**. Пункти реферату, як правило, заголовків не мають.

Заголовки реферату повинні чітко й стисло відбивати зміст розділів, підрозділів реферату.

Відстань між заголовком і текстом реферату повинна складати не менше двох рядків. Відстань між рядками заголовка така, як у тексті, а між заголовком і підзаголовком один рядок, між підзаголовком і текстом реферату також один рядок при комп'ютерному наборі.

Кожен розділ реферату слід починати з нової сторінки.

Переноси частин слів в заголовках реферату не допускаються, слова переноситься повністю.

Нумерація. Розділи, підрозділи реферату слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи реферату повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті, наприклад 1,2,3. Номер розділу реферату ставлять після слова „РОЗДІЛ”, після номеру розділу крапку не ставлять, потім з нового рядку друкують заголовок розділу.

Підрозділи реферату повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу реферату.

Номер підрозділу реферату складається з номера розділу і порядкового номера

підрозділу, реферату розділених крапкою, наприклад „1.1.”, „1.2.”.

Нумерація пунктів і підпунктів в рефераті є порядковою в межах відповідних підрозділів чи пунктів, реферату наприклад „2.3.5.” – п'ятий пункт третього підрозділу другого розділу реферату.

При написанні реферату слід витримувати структуру й обсяг окремих частин реферату (підрозділи, пункти підрозділів реферату не повинні бути менш ніж 5 сторінок).

Нумерація сторінок реферату. Сторінки реферату слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючи наскрізної нумерації по всьому реферату. Номер сторінки реферату проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки наприкінці.

«Титульний аркуш» реферату включають до загальної нумерації сторінок реферату. Номера сторінок на титульному листі не проставляють.

Окремі сторінки реферату, на яких розташовані ілюстрації і таблиці, також включають у загальну нумерацію сторінок реферату.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1-2 балів	Здобувач іноді частково виконує завдання практичних занять і домашньої/самостійної роботи; допускає істотні помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях.
	3 бали	Здобувач допускає помилки під час відповідей на поставлені запитання, не спроможний пояснити зміст застосовуваного понятійного апарату, показує невміння публічно представляти матеріал.
	4 бали	Здобувач виконує більшість завдань практичних занять і домашньої/самостійної роботи; в цілому відповідає на поставлені запитання, але не в змозі переконливо аргументувати свої відповіді, помиляється у використанні понятійного апарату, показує недостатні знання літературних джерел.
	5 - 6 балів	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, дає правильні вичерпні відповіді на поставлені запитання, при цьому показує високі знання понятійного апарату і літературних джерел, вміє аргументувати свої думки та ставлення до відповідної ситуації; вміє мислити узагальнено; здатний публічно представити матеріал.
	7 – 8 балів	Здобувач виконує всі завдання практичних занять і домашньої/самостійної роботи; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на питання під час усного і письмового опитування; бере активну участь у обговоренні питань, користується додатковою науковою літературою; самостійно опрацьовує першоджерела, щоб виконати додаткові завдання; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми, теми; висловлює власні міркування, наводить доцільні

		приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді; здатний публічно представити матеріал.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	0 балів	Завдання не виконано.
	1...5 балів	Завдання виконано формально, стандартними книжковими фразами, без власних роздумів.
	6...9 балів	Завдання виконано з творчим підходом, містить нешаблонні фрази.
	10...14 балів	Завдання виконано з творчим підходом, містить нешаблонні фрази, розгорнуте, цікаве, відрізняється власними роздумами, висновками, представлено з допомогою презентації.
Контрольна модульна робота	0 балів	Відповіді на запитання неправильні.
	1..4 балів	Відповіді на запитання загалом правильні, проте наявні помилки у визначеннях.
	5...7 балів	Відповіді на запитання правильні, повні, обґрунтовані, логічно побудовані.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом економіки як науки на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. Усні відповіді відрізняються впевненістю, повнотою, логікою та аргументованістю. Володіє культурою правових досліджень. Має міцні знання з основ інтелектуальної власності. Здатний: оперувати базовими знаннями; виявляти креативність у вирішенні ситуацій, адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; аргументувати, переконувати і відстоювати свою позицію засобами вербального і невербального спілкування. Уміє: користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і проведенні виховних заходів; здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, аналізувати й передавати її.
Добре (82-89 В)	Здобувач володіє навчальним матеріалом і основними науково-понятійними категоріями основ інтелектуальної діяльності як науки на підставі вивченої основної та додаткової літератури, висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. Усні відповіді відрізняються логікою та аргументованістю, хоча вони не завжди повні. Володіє культурою досліджень. Має знання про систему наук, зв'язки з іншими науками, основні правові погляди охорони інтелектуальної власності; оперує головними законами та категоріями, які виражають суть, становлення та розвиток різних соціально-правових систем; усвідомлення загальних основ розвитку економіки, що базується на різноманітних формах власності. Здатний оперувати базовими правовими знаннями; виявляти творчість у вирішенні навчально-виховних ситуацій, проте потребує певної допомоги з боку викладача в нестандартних

	ситуаціях; відстоювати свою позицію засобами вербального і невербального спілкування. Уміє користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і проведенні виховних заходів; здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, аналізувати й передавати її.
Добре (74-81 C)	Здобувач володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності. Має на достатньому рівні знання про систему правових наук, зв'язки з іншими науками, основні засоби охорони інтелектуальної власності. Здатний оперувати базовими знаннями; не завжди виявляє творчість у вирішенні навчально-виховних ситуацій, губиться в нестандартних ситуаціях; виявляє схильність у прийнятті позиції інших студентів. Уміє користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і проведенні виховних заходів; здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, і передавати, проте ускладнюється в її аналізі; подекуди недоцільно обирає методи навчання і виховання відповідно до економічної ситуації; викликає труднощі аналіз практичних ситуацій, що виникають.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Має на задовільному рівні знання про систему правових наук, зв'язки з іншими науками, основні категорії та закони; припускається помилок і визначенні основних принципів, методів і форм організації юридичних процесів; мають прогалини знання щодо розв'язування практичних задач. Не виявляє творчості у вирішенні навчально-виховних ситуацій, нестандартні ситуації викликають значні труднощі; здебільшого не має власної позиції. Уміє користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і проведенні виховних заходів; здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, натомість її передання здійснюється на належному рівні, а її аналіз викликає значні труднощі; недоцільно обирає методи навчання і виховання відповідно до практичної ситуації; не вміє аналізувати ситуації захисту інтелектуальної власності, що виникають.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач володіє навчальним матеріалом фрагментарно, не вміє використовувати їх у практичній діяльності. Поверхово обізнаний із принципами, методами і формами організації правового процесу, проте не вміє вирішувати й аналізувати практичні ситуації, що виникають.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами поточного і підсумкового контролю

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ)	Підсумковий контроль (залік)	Сума
--	------------------------------	------

Модуль 1	Бали	Разом		
Змістовий модуль 1	0...47			
Змістовий модуль 2	0...53	100		100

Змістовий модуль 1: $5(\text{пр}) \cdot 8 + 7(\text{КМР}) = 47$

Змістовий модуль 2: $4(\text{пр}) \cdot 8 + 7(\text{КМР}) + 14(\text{НДЗ}) = 53$

Шкала оцінювання за всіма видами контролю:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Андрощук Г. О. Інтелектуальна власність у науково-технічній сфері: методи та принципи вартісної оцінки: [монографія] / Г. О. Андрощук, С. А. Давимука ; НДІ інтелект. власності Нац. акад. прав. наук України, Ін-т регіон. дослідж. НАН України. Київ : Парламентське видавництво, 2014. 302.
2. Капінос М. М. Інтелектуальна власність: підруч. для студентів ВНЗ / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : НТУ "ХПІ", 2016. - 347 с.
3. Мікульонюк І. О. Основи інтелектуальної власності. К., 2005
4. Полуяктова О.В. Інтелектуальна власність та інтелектуальний потенціал// Вісник соціально-економічних досліджень. Зб. наук. праць ОДЕУ. №15. Одеса, 2003. С. 250-254.
5. Полуяктова О.В. Економіко-правові передумови формування захисту інтелектуальної власності в Україні / Економіка: проблеми теорії і практики. Вип.231. Том 5. Дніпропетровськ. 2002. С. 856-861.
6. Право інтелектуальної власності. Акад. курс: За редакцією О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького.- К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2007. 696 с.
7. Романадзе Л. Д. Інтелектуальна власність: підруч. для студентів екон. спец. / Л. Д. Романадзе, П. М. Цибульов, О. О. Кулініч ; Одес. нац. екон. ун-т. - Херсон : ОЛДІПЛЮС, 2016. 422 с.

8. Сергієнко В. В. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / В. В. Сергієнко, О. М. Коршакова ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. - 123 с.
9. Хрідочкін А. В. Інтелектуальна власність: слов.-довід. : навч. посіб. / А. В. Хрідочкін, Т. М. Дудін, А. А. Ломакіна ; Дніпропетр. гуманітар. ун-т. - Дніпро : [б. в.], 2016. - 345 с.

Допоміжна

1. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С.О.Довгий, В.О.Жаров, В.О.Зайчук та ін. Київ.: Форум, 2002. 319 с.
2. Бондаренко С.В. Авторське право і суміжні права. Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. 260 с.
3. Кожарская И.Ю., Прахов Б.Г. Патентное право. Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2003. 140 с.
4. Тофило А.В. Экспертиза объектов интеллектуальной собственности: заявки на изобретения и полезные модели. Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. 176 с.
5. Бутнік-Сіверський О.Б. Економіка інтелектуальної власності. Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. 296 с.
6. Цыбулев П.Н. Оценка интеллектуальной собственности. Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2003. 184 с.
7. Цыбулев П.Н. Маркетинг интеллектуальной собственности. Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. 188 с.
8. Зинов В.Г. Управление интеллектуальной собственностью. М.: Дело, 2003. 512 с.
9. Жаров В.О. Захист права інтелектуальної власності. Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. 64 с.
10. Кириченко І.А. Судова експертиза: охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. – Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. 144 с.
11. Добриніна Г.П., Пархоменко В.Д. Патентна інформація і документація. Патентні дослідження. Київ.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. 96 с.

Нормативна база :

1. Конституція України від 28 червня 1996 р.//Відомості Верховної Ради України. 1996, №30, ст. 141.

2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 35.
3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р. N 2188- III // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 13. Ст. 64.
4. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р. № 3687-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. Ст. 32
5. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" від 21.04.1993 р. № 3116-XII в редакції закону № 2986-III від 17.01.2002 р.
6. Закон України "Про охорону прав на зазначення походження товарів" від 16.06.1999 р. № 752-XIV із змінами.
7. Інкотермс 2000: Офіційні правила тлумачення торговельних термінів// Уряд, кур'єр, 2002 - № 63.- С. 5-8 (початок); Уряд, кур'єр, 2002 - № 68 - С. 5-12 (закінчення).
8. Закон України „ Про Антимонопольний комітет України" від 26.11.1993 р. // Відомості Верховної Ради України, 1993.- № 50. Ст. 472.
9. Закон України „ Про захист від недобросовісної конкуренції" від 7.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України, 1996. № 36. Ст. 164.
10. 15. Закон України „ Про природні монополії" від 20.04.2000 р. // Відомості Верховної Ради України, 2000-№30 Ст. 238. 32 11. Закон України „ Про захист економічної конкуренції" від 11.01.2001 р./ Відомості Верховної Ради України, 2001. № 12. Ст. 64.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення 18.09.2019)
2. ДП «Український інститут промислової власності» URL: <http://www.uipv.org/> (дата звернення 8.09.2019)
3. Цифрова патентна бібліотека URL: <http://library.uipv.org/> (дата звернення 9.09.2019)
4. Всесвітня організація інтелектуальної власності URL: <http://www.wipo.int/portal/ru/> (дата звернення 10.09.2019)
5. Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності URL: <http://ndiiv.org.ua/ua/golovna/> (дата звернення 1.09.2019)

5. ДОДАТКИ

Додаток А

**Порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною
прав на об'єкти інтелектуальної власності**
(затверджено Постановою Кабінету Міністрів України
від 23 грудня 2004 р. № 1716)

1. Цей Порядок визначає строки і механізм сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, а також розміри зазначених зборів згідно з додатком.

2. Фізичні особи, що постійно проживають у державах, в яких валовий національний дохід на душу населення становить менше ніж 3 тис. доларів США на рік (за останніми даними, оприлюдненими Світовим банком), та юридичні особи з місцезнаходженням у цих державах сплачують збори у розмірах, установлених згідно з графою 3 додатка до цього Порядку.

Інші особи сплачують збори у розмірах, установлених згідно з графою 4 додатка до цього Порядку.

Фізичні особи, що постійно проживають за межами України, та юридичні особи з місцезнаходженням за межами України можуть сплачувати збори у національній валюті України, євро чи доларах США за офіційним курсом Національного банку на день сплати збору.

У разі сплати збору кількома особами кожна з них вносить частину розміру, встановленого для неї згідно з графою 3 або графою 4 додатка до цього Порядку, пропорційно її частці у складі платників збору.

До суми збору не включається вартість послуг, пов'язаних з його сплатою.

3. У разі коли заявником (заявниками) чи власником (власниками) відповідного патенту або свідоцтва про державну реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми є винахідник (винахідники) винаходу чи корисної моделі або автор (автори) промислового зразка чи топографії інтегральної мікросхеми, кожен збір за дії, пов'язані з охороною прав на ці об'єкти за винятком зборів за кодами 13300, 13400, 22200, 22400, 32100 і 32300, сплачується у розмірі 50 відсотків встановленого розміру.

У разі подальшого включення до складу заявників особи, яка не є винахідником або автором, здійснюється доплата зборів, сплачених за останні три роки перед таким включенням, до повного розміру, встановленого згідно з графами 3 і 4 додатка до цього Порядку.

У разі подальшого протягом п'яти років з дати державної реєстрації патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок або реєстрації топографії інтегральної мікросхеми включення до складу власників відповідного патенту чи свідоцтва особи, яка не є винахідником чи автором, здійснюється доплата зборів, сплачених за останні три роки перед таким включенням, до повного розміру, встановленого згідно з графами 3 і 4 додатка до цього Порядку.

4. Збори сплачуються на поточні рахунки уповноваженого МОНМС закладу експертизи, що входить до державної системи правової охорони інтелектуальної власності (далі – заклад експертизи).

Відомості про реквізити поточних рахунків закладу експертизи публікуються в офіційному бюлетені МОН та в газеті “Урядовий кур'єр”.

Надходження від зборів мають цільове призначення і в установленому МОН порядку використовуються виключно для забезпечення розвитку та функціонування державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

5. Під час сплати збору у відповідному розрахунковому документі (на паперовому чи електронному носії) зазначаються:

- ім'я (найменування) платника збору;
- слово “збір”;
- призначення збору;
- вид збору (скорочено) та його код, визначені згідно з графою 1 додатка до цього Порядку;
- сума збору у розмірі, встановленому згідно з графами 3 і 4 додатка до цього Порядку;
- номер заявки на відповідний об'єкт Інтелектуальної власності, наданий закладом експертизи, або, якщо цей номер заявнику не повідомлено, – порядковий номер заявки, визначений заявником під час подання заявки. У разі коли сплата збору стосується виданого патенту чи свідоцтва, замість номера заявки зазначається номер відповідного патенту чи свідоцтва;
- у разі, коли збір сплачено від імені нерезидента, – код його країни.

Документом про сплату збору вважається виписка з особового банківського рахунка закладу експертизи.

У разі відсутності у виписці з особового банківського рахунка зазначення номера заявки на відповідний об'єкт інтелектуальної власності документом про сплату збору є розрахунковий документ на паперовому носії (платіжне доручення, касовий чек, квитанція тощо), що міститься в матеріалах заявки та відповідає вимогам, установленим цим пунктом.

Платник має право сплатити декілька зборів шляхом оформлення одного розрахункового документа.

6. Датою надходження документа про сплату збору вважається дата зарахування суми збору на поточний рахунок закладу експертизи. У разі зарахування суми збору до надходження відповідної заявки на об'єкт інтелектуальної власності, клопотання, заперечення тощо (далі – заява) до закладу експертизи датою надходження документа про сплату збору вважається дата надходження до закладу експертизи цієї заяви, у разі коли вона надійшла:

а) протягом трьох місяців від дати зарахування суми збору, за умови, що у цей період розмір відповідного збору залишався незмінним;

б) протягом одного місяця від дня введення в дію зміненого розміру збору

У разі, коли дата зарахування збору на поточний рахунок закладу експертизи є пізнішою, ніж допустима згідно із законом кінцева дата його сплати, датою надходження документа про сплату збору вважається дата зазначена у розрахунковому документі на паперовому носії, що відповідає вимогам зазначеним у пункті 5 цього Порядку.

7. Сплачений збір підлягає поверненню

1) повністю у разі:

- сплати збору без подання заяви у строки, встановлені пунктом 6 цього Порядку;
- визнання заяви такою, що вважається неподаною або не підлягає розглядові;
- сплати збору після закінчення встановленого законом строку;

- задоволення Апеляційною палатою заперечення повністю або частково;
- 2) частково у разі сплати збору у розмірі більшому, ніж передбачено цим Порядком;
- 3) в інших випадках, установлених законодавством.

У разі припинення з вини платника збору передбачених законом дій, пов'язаних з охороною прав на об'єкт інтелектуальної власності, зокрема у разі визнання заявки на відповідний об'єкт інтелектуальної власності такою, що вважається відкликаною, сплачений частково чи повністю збір поверненню не підлягає.

Збір повертається за умови подання до закладу експертизи відповідної заяви про його повернення протягом трьох років від дня зарахування збору на поточний рахунок цього закладу, з урахуванням відшкодування витрат закладу експертизи, пов'язаних з його поверненням. Повернення збору за подання заперечення до Апеляційної палати здійснюється без відшкодування витрат закладу експертизи на його повернення.

Кошти, визнані такими, що підлягають поверненню, за клопотанням платника збору можуть бути перезараховані закладом експертизи в рахунок відповідного збору, встановленого згідно з графами 3 і 4 додатка до цього Порядку, який платник повинен внести за вчинення іншої дії, пов'язаної з охороною прав на об'єкт інтелектуальної власності, з урахуванням відшкодування витрат на пере зарахування зазначених коштів.

8. Перевірку документів про сплату зборів на відповідність вимогам, установленим цим Порядком, а також облік коштів здійснює заклад експертизи.

9. Пільги із сплати зборів надаються відповідно до законодавства.

10. Роз'яснення з питань застосування цього Порядку надаються МОНМС.

**Розміри зборів за дії, пов'язані з охороною прав
на об'єкти інтелектуальної власності
(витяг з додатку до Положення)**

Код збору	Вид збору	Розмір збору	
		гривень	євро
Збори за дії, пов'язані з охороною прав на винахід і корисну модель			
13000	За внесення до державного реєстру патентів і деклараційних патентів на винаходи, Державного реєстру деклараційних патентів на корисні моделі, Державного реєстру патентів і деклараційних патентів на секретні винаходи, Державного реєстру деклараційних патентів на секретні корисні моделі змін щодо патенту (деклараційного патенту) на винахід чи деклараційного патенту на корисну модель за ініціативою власника патенту	50	120
13300	За опублікування відомостей про видачу ліцензії на використання винаходу (корисної моделі) чи будь-якої кількості винаходів (корисних моделей), зазначених у патенті	40	50
13400	За опублікування змін до опублікованих відомостей про видачу ліцензій на використання винаходу (корисної моделі) чи будь-якої кількості винаходів (корисних моделей), зазначених у патенті	40	50
13500	За опублікування відомостей про передачу права власності на винахід (корисну модель) чи будь-якої кількості винаходів (корисних моделей), зазначених у патенті	70	80

<i>Збори за дії, пов'язані з охороною прав на промисловий зразок</i>			
22200	За опублікування відомостей про видачу ліцензії на використання промислового зразка	40	50
22300	За опублікування відомостей про передачу права власності на промисловий зразок	70	80
22400	За опублікування змін до опублікованих відомостей про видачу ліцензії на використання промислового зразка	40	50
<i>Збори за дії, пов'язані з охороною прав на топографію інтегральної мікросхеми (ІМС)</i>			
32100	За опублікування відомостей про видачу ліцензії на використання топографії ІМС	40	50
32200	За опублікування відомостей про передачу прав власності на топографію ІМС	70	80
32300	За опублікування змін до опублікованих відомостей про видачу ліцензії на використання топографії ІМС	40	50
<i>Збори за дії, пов'язані з охороною прав на знак для товарів і послуг(далі —знак)</i>			
42300	За внесення до Державного реєстру свідоцтв на знаки для товарів і послуг змін щодо свідоцтва на знак для товарів і послуг за ініціативою власника свідоцтва	300	120
43000	За опублікування відомостей про видачу ліцензії на використання знака	120	50
43100	За опублікування відомостей про передачу права власності на знак повністю	200	80
43200	За опублікування змін до опублікованих відомостей про видачу ліцензії на використання знака	200	80

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 грудня 2001 р. № 1756

**Розміри та порядок сплати зборів
за підготовку до державної реєстрації авторського права
і договорів, які стосуються права автора на твір**

1. За підготовку до державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір, сплачуються збори. Види зборів та їх розміри наведено в таблиці.

Вид збору	Розмір збору, неоподатковуваних мінімумів доходів громадян	
	для фізичних осіб	для юридичних осіб
1. За підготовку до державної реєстрації авторського права	3,25	9,5
2. За підготовку до державної реєстрації договорів, які стосуються права авторів на твір	4,25	11,5
3. За внесення з ініціативи заявника змін і доповнень до заявки	0,5	1
4. За внесення змін до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір або виправлення очевидних помилок з ініціативи автора твору	0,5	1
5. За внесення змін до Державного реєстру договорів, які стосуються права автора на твір, або виправлення очевидних помилок з ініціативи сторін договору	0,25	0,5
6. За видачу дубліката свідоцтва	0,3	1

2. Сума збору, що підлягає сплаті, визначається виходячи з неоподаткованого мінімуму доходів громадян на день сплати збору, у гривнях.

Іноземці та особи без громадянства відповідно до міжнародних договорів чи на основі принципу взаємності мають однакові з громадянами України права, передбачені цим Порядком.

Сума збору не включається до вартості послуг, пов'язаних з його сплатою.

3. Сплата зборів провадиться через банківські установи.

4. Кошти від сплати зборів підлягають зарахуванню до спеціального фонду Державного бюджету України і використовуються Державним департаментом інтелектуальної власності (далі – Державний департамент) через спеціальні реєстраційні рахунки в органах Державного казначейства виключно для забезпечення діяльності державної системи правової охорони інтелектуальної власності у сфері авторського права.

5. Державний департамент веде облік документів про сплату зборів та про результати перевірки їх відповідності установленим вимогам.

6. Документом про сплату збору є копія платіжного доручення на перерахування збору з відміткою банківської установи або квитанція (форма № 0402005), де зазначаються платник, вид, сума сплаченого збору, назва об'єкта авторського права, номер заявки на реєстрацію авторського права чи заявки на реєстрацію договорів, які стосуються права автора на твір (далі – заявка), або номер свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір зазначаються за наявності.

Документ про сплату збору повинен надійти до Державного департаменту разом із заявою (клопотанням) про вчинення відповідної дії, пов'язаної з державною реєстрацією авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір, і є дійсним:

- протягом трьох місяців від дня сплати збору за умови, що у цей термін розмір відповідного збору залишався незмінним;

- протягом одного місяця від дня введення в дію зміненого розміру збору

7. Сума збору повертається платникові:

- частково – у разі сплати збору в більшому розмірі, ніж передбачено цим Порядком;

- повністю – у разі, коли заявка не приймається до розгляду відповідно до цього Порядку.

Сума збору повертається за умови, що заяву про повернення подано до Державного департаменту протягом року від дня зарахування цієї суми до спеціального фонду Державного бюджету України, з урахуванням відшкодування витрат на її повернення.

Кошти, що підлягають поверненню, за клопотанням платника можуть бути зараховані в рахунок збору, який платник повинен внести за вчинення Державним департаментом іншої дії. Порядок зарахування коштів визначається МОНМС.

8. Обчислення термінів подання до Державного департаменту документа про сплату збору проводиться у такому порядку:

1) якщо термін становить один рік, він обчислюється від дня, який настає за днем, коли вчинялася відповідна дія, а закінчується наступного року, у місяць і день, що мають ту ж назву і число, які мали місяць і день вчинення дії. Якщо відповідний місяць наступного року не має дня з таким числом, термін закінчується в останній день цього місяця;

2) якщо термін становить один місяць чи певну кількість місяців, він обчислюється від дня, який настає за днем, коли вчинялася відповідна дія, а закінчується наступного місяця і дня, що має те ж число, яке мав день вчинення дії. Якщо наступний місяць не має дня з таким же числом, термін закінчується в останній день цього місяця;

3) якщо останній день закінчення терміну збігається з вихідним, святковим, неробочим чи іншим днем, коли Державний департамент не працює, термін закінчується в перший робочий для Державного департаменту день, який настає за вихідним, святковим, неробочим чи Іншим зазначеним днем.

9. Пільги із сплати зборів надаються громадянам України відповідно до законодавства.

10. Громадянам держав-членів Співдружності Незалежних Держав надаються пільги зі сплати зборів, передбачені законодавством України, згідно з Угодою про взаємне визнання пільг і гарантій для учасників і інвалідів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій на території інших держав, сімей загиблих військовослужбовців, ратифікованою Законом України від 26 квітня 1996 року.

Зазначені пільги надаються громадянам держав – членів Співдружності Незалежних Держав, які офіційно визнали дію на своїй території Угоди про взаємне визнання пільг і гарантій для учасників і інвалідів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій на території інших держав, сімей загиблих військовослужбовців і надають відповідно до цієї Угоди пільги громадянам України.

Додаток В

Договір про продаж-купівлю повної (виключної) або невиключної (простої) ліцензії на використання промислового зразка

№ _____ “ ____ “ _____ 20__ р.

повна назва юридичної особи і/або

прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи

яка іменується у подальшому “Ліцензіар”, що діє на підставі Статуту підприємства (власного бажання), з одного боку, та

повна назва юридичної особи і/або

прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи

надалі “Ліцензіат”, що діє на підставі Статуту підприємства (власного бажання), з другого боку, беручи до уваги, що:

1. Ліцензіар є власником винаходу (винаходів) за патентом (патентами) № _____, який (які) стосується (стосуються) _____

2. Ліцензіат бажає придбати на умовах даного договору ліцензію на використання промислового зразка (зразків), на який (які) отримано (отримані) патент(патенти) № _____ з метою виготовлення, застосування, ввозу, пропозиції до продажу, продажу та іншого введення у господарський обіг продукту, виготовленого на основі вказаних промислових зразків, а також застосування патенту для виготовлення продукту домовились про нижче вказане:

1. Визначення термінів, які використовуються в цьому договорі

Терміни, що використовуються в цьому Договорі, означають:

1.1. “Патент” – одержані Ліцензіаром патенти, а також патенти, які будуть одержані в майбутньому за поданими Ліцензіаром до Державного департаменту інтелектуальної власності заявками.

1.2. “Продукція за ліцензією” – продукція, яка буде вироблятися на основі ліцензії.

1.3. “Спеціальна продукція” – продукція, що не підпадає під означення, дане в п.1.2 цього Договору, яка додатково розроблена Ліцензіатом з використанням промислових зразків, вказаних у п.1 цього договору, які охороняються патентами Ліцензіара.

1.4. “Спеціальне обладнання” – обладнання, необхідне для виготовлення “продукції за ліцензією”.

1.5. “Конфіденційність” – дотримання заходів по уникненню випадкового або зловмисного розголошення відомостей, які стосуються ліцензованих патентів» третім особам.

1.6. “Звітний період” – період діяльності Ліцензіата з виконання умов даного Договору протягом кожних ____ місяців, починаючи з дати набрання чинності цим Договором.

1.7. “Територія” – регіони згідно з політико-адміністративним поділом країни.

1.8. “Платежі нетто” – платежі, при яких всі можливі збори й податки сплачуються Ліцензіаром.

2. Предмет Договору

Ліцензіар надає Ліцензіату на строк дії даного Договору оплачувану ліцензію на використання промислового зразка, за винагороду, яку сплачує Ліцензіат.

За цим договором Ліцензіату надається право на: _____

2.1. Ліцензіар передає Ліцензіату необхідну і достатню для використання промислових зразків за п. 2.1. відповідну художньо-конструкторську та іншу документацію, надає технічну та іншу допомогу та, за необхідності, здійснює постачання зразків і матеріалів, а також спеціального обладнання.

3. Технічна документація

3.1. Вся наукова і художньо-конструкторська документація, необхідна та достатня для виробництва “Продукції за ліцензією” передається Ліцензіаром уповноваженому представникові Ліцензіата _____ мовою в _____ примірниках протягом _____ від дня набрання чинності цього Договору.

3.2. При передачі технічної документації складається акт здачі-приймання за підписами уповноважених представників обох сторін. Якщо Ліцензіат або його уповноважений представник не з’явиться в місце та час, встановлені для передачі, то Ліцензіар може надіслати документацію рекомендованим поштовим відправленням на адресу й за рахунок Ліцензіата.

Датою передачі документації буде вважатися дата підписання акту здачі-приймання або дата поштового штемпеля на накладній.

3.3. _____ Якщо Ліцензіат при передачі або протягом _____ місяців після отримання ним документації виявить неповноту або неправильність отриманої ним від Ліцензіара документації то Ліцензіар зобов’язаний протягом _____ після отримання письмової рекламації передати документацію, якої бракувало, або виправити виявлені недоліки й передати відкориговану документацію Ліцензіатові.

У цьому випадку датою передачі документації буде вважатися дата передачі недоданої або відкоригованої документації, згідно з порядком, передбаченим п.3.2 цього договору.

3.4. Ліцензіат може тиражувати документацію для своїх потреб, але з дотриманням зобов’язань щодо забезпечення “Конфіденційності”.

4. Удосконалення і покращення

4.1. Протягом терміну чинності цього Договору сторони зобов’язуються негайно інформувати одна одну про всі виконані ними вдосконалення й покращення, які стосуються “Патентів”, “Продукції за ліцензією”, і “Спеціальної продукції”.

4.2. Сторони зобов'язуються в першу чергу пропонувати одна одній всі вищевказані вдосконалення і покращення. Умови передачі цих удосконалень та покращень будуть узгоджуватися сторонами додатково.

4.3. Вдосконалення та покращення, захищені іншими патентами або оформлені заявками на отримання патентів на промислові зразки, які створюються однією зі сторін, вважаються такими, що належать їй.

У випадку відмови будь-якої сторони чи відсутності від неї відповіді на пропозицію, яка стосується використання вдосконалень і покращень протягом , сторони мають право пропонувати вдосконалення та покращення третім особам.

5. Зобов'язання та відповідальність

5.1. Ліцензіар заявляє, що на момент укладення цього Договору йому нічого не відомо про права третіх осіб, які могли б бути порушені наданням даної ліцензії.

5.2. Ліцензіар заявляє про технічну спроможність виробництва «Продукції за ліцензією» на підприємстві (підприємствах) Ліцензіата та про можливість досягнення показників, передбачених цим Договором, за умов повного дотримання Ліцензіатом технічних умов та інструкцій Ліцензіара.

5.3. Ліцензіар заявляє, що художньо-конструкторська документація та інші матеріали, які передаються Ліцензіатові, будуть комплектними та якісно виконаними відповідно до чинних норм і стандартів.

5.4. Ліцензіат зобов'язується виготовляти “Продукцію за ліцензією” відповідно до одержаної технічної документації й інструкцій Ліцензіара в частині, що стосується відповідного промислового зразка.

5.5. Сторона, яка не виконала зазначених вище умов, зобов'язана відшкодувати іншій стороні завдані їй у зв'язку з таким невиконанням збитки в розмірі _____, але не понад _____.

5.6. За порушення термінів передачі художньо-конструкторської документації та іншої необхідної інформації, відповідно до розділу 3 цього Договору, Ліцензіар компенсує Ліцензіатові збитки, що нараховується в розмірі _____.

5.7. Розмір відшкодування збитків і компенсаційних виплат, про які одна сторона може заявити іншій через різні порушення умов цього Договору, не може в сумі перевищувати отриманих або виплачених відповідно до розділу 7 цього Договору сум, якщо сторони не домовились про інше.

6. Технічна допомога в освоєнні виробництва “Продукції за ліцензією”

6.1. Для надання технічної допомоги Ліцензіатові в освоєнні виробництва “Продукції за ліцензією”, а також для навчання персоналу Ліцензіата методам та прийомам роботи, які стосуються виготовлення й застосування “Продукції за ліцензією”, Ліцензіар на прохання Ліцензіата відряджає на підприємство (підприємства) Ліцензіата необхідну кількість фахівців. Ліцензіат повідомить Ліцензіара про своє прохання за _____ до дати очікуваного прибуття фахівців Ліцензіара.

6.2. Ліцензіат забезпечить фахівців Ліцензіара на час їх перебування на підприємстві (підприємствах) Ліцензіата приміщеннями в готелі, транспортними засобами для проїзду до місця роботи і назад, телефонно-телеграфним зв'язком та іншими узгодженими видами обслуговування.

6.3. Усі витрати, пов'язані з відрядженням фахівців з метою надання необхідної технічної допомоги, включаючи оплату вартості залізничних, автобусних або авіаційних

квитків з _____ до місця призначення та назад, провезення _____ кг. багажу на одну особу понад вагу, що дозволяється за квитком, а також винагороду, залежно від кваліфікації фахівців сплачує Ліцензіат за такими ставками: _____.

6.4. У разі звернення Ліцензіата до Ліцензіара з проханням про відвідання підприємства, що виробляє “Продукцію за ліцензією”, з метою ознайомлення на місці з її виготовленням і відповідним обладнанням Ліцензіар задовольнить таке прохання. Усі витрати, пов’язані з відвіданням фахівців Ліцензіата на підприємствах Ліцензіара, сплачує Ліцензіат.

6.5. На прохання Ліцензіата й за його рахунок Ліцензіар надішле Ліцензіатові зразки “Продукції за ліцензією” і матеріали, а також “Спеціальне обладнання”, необхідне для виробництва “Продукції за ліцензією”.

7. Платежі

7.1. За надання прав, передбачених даним Договором, за художньо-конструкторську документацію та іншу інформацію, вказану в Додатку, Ліцензіат сплачує Ліцензіару винагороду відповідно до таких варіантів:

Варіант 1 (варіант передбачає одноразову сплату чи поетапні платежі обумовленої сторонами суми)

а) сума обсягом _____ (цифрами та прописом) сплачується при пред’явленні рахунку в трьох примірниках (вказується банк Ліцензіара) протягом _____ днів від дати (вказується суттєвий для сторін факт);

б) сума обсягом _____ (цифрами та прописом) сплачується при пред’явленні рахунку в трьох примірниках (вказується банк Ліцензіара) протягом _____ днів від дати набрання чинності цим Договором;

с) сума обсягом _____ (цифрами та прописом) сплачується при пред’явленні рахунку в трьох примірниках (вказується банк Ліцензіара) та копії акта здавання-прийняття, передбаченого п. 3.2 цього Договору, протягом _____ днів, від дати прийняття технічної документації;

б) сума обсягом _____ (цифрами та прописом) сплачується протягом _____ днів від початку виробництва (серійного виробництва).

Варіант 2 (варіант передбачає одноразові або поетапні платежі та подальші поточні відрахування протягом терміну чинності Договору)

а) первинний платіж обсягом _____ (цифрами та прописом) сплачується протягом _____ днів від дати набрання чинності даним Договором _____ (вказується банк Ліцензіара). поточні відрахування (роялті) сплачуються Ліцензіарові в обсязі _____ відсотків від продажної ціни “Продукції за ліцензією” та _____ відсотків від продажної ціни “Спеціальної продукції”, виготовленої і реалізованої Ліцензіатом), або:

поточні відрахування (роялті) сплачуються Ліцензіарові в обсязі _____ (цифрами та прописом) за одиницю “Продукції за ліцензією” та _____ (цифрами та прописом) за одиницю “Спеціальної продукції”, виготовленої й реалізованої Ліцензіатом;

б) первинний платіж в обсязі _____ (цифрами та прописом), з яких сума в обсязі _____ (цифрами та прописом) сплачується при пред’явленні рахунку в трьох примірниках (банк Ліцензіара) протягом _____

_____ днів віддати набрання чинності цим Договором (інкасо з негайною оплатою, з наступним акцептом тощо).

с) сума в обсязі _____ (цифрами та прописом) сплачується протягом _____ днів після передавання художньо-конструкторської документації, вказаної у ст. 3 цього Договору. Оплата виконується в тому ж порядку з прилученням до рахунку копії акта здання-приймання чи копії надісланої поштової накладної, як це передбачено п. 3.2.

Поточні відрахування (роялті) виконуються Ліцензіатом протягом _____ днів, які настають після “Звітного періоду”.

7.2. Всі платежі за цим Договором вважаються «платежами нетто» на користь Ліцензіара.

7.3. Після припинення дії цього Договору його положення будуть застосовуватися до того часу, поки остаточно не будуть урегульовані платежі, обов’язки стосовно яких виникли протягом періоду його чинності.

8. Інформація та звітність

8.1 Ліцензіат протягом _____ днів, що настають за “Звітним періодом”, надає Ліцензіарові зведені бухгалтерські дані стосовно обсягу виробництва й реалізації “Продукції за ліцензією” та “Спеціальної продукції” протягом “Звітного періоду”, а також відомості про продажні ціни “Продукції за ліцензією” та “Спеціальної продукції”.

8.2. Ліцензіарові надаватиметься можливість перевірки даних, що стосовно обсягу виробництва й реалізації “Продукції за ліцензією” та “Спеціальної продукції” на підприємствах Ліцензіата за зведеними бухгалтерськими даними відповідно до п. 1.6 цього Договору.

9. Забезпечення конфіденційності

9.1. Сторони беруть на себе зобов’язання стосовно дотримання “Конфіденційності” щодо отриманих від Ліцензіара художньо-конструкторської документації та іншої інформації, що стосуються виробництва “Продукції за ліцензією” та “Спеціальної продукції”.

Сторони вживатимуть усі необхідні заходи, щоб унеможливити повне або часткове розголошення вказаних відомостей чи ознайомлення з ними третіх осіб без взаємної домовленості про це між сторонами.

9.2. З переданою документацією та інформацією будуть ознайомлені тільки ті особи з персоналу підприємств Ліцензіата та його партнерів, які безпосередньо пов’язані з виробництвом “Продукції за ліцензією”.

9.3. У випадку розголошення Ліцензіатом або його партнерами відомостей, які містяться у вказаній документації та інформації, Ліцензіат відшкодовує Ліцензіарові завдані у зв’язку з цим збитки. Таку ж відповідальність несе й Ліцензіар.

10. Захист прав, що передаються

10.1. Ліцензіар зобов’язується підтримувати чинність “Патентів” впродовж всього терміну дії цього Договору. Якщо Ліцензіар має намір припинити підтримання чинності “Патентів”, то він завчасно проінформує про це Ліцензіата.

10.2. Про випадки протиправного використання третіми особами промислових зразків, захищених патентами Ліцензіара на “Території”, які стали відомими Ліцензіату, він негайно повідомить про це Ліцензіара. У випадку, коли Ліцензіатові висловлені претензії або позови з приводу порушення ним прав третіх осіб у зв’язку з використанням ліцензії за цим Договором, Ліцензіат повідомить про це Ліцензіара.

В обох випадках Ліцензіар зобов'язується врегулювати такі претензії або вжити інших заходів, які б дали змогу уникнути витрат і збитків для Ліцензіата.

10.3. У разі, коли Ліцензіат дійде до висновку про доцільність патентування за кордоном промислових зразків Ліцензіара, на які ще не видані патенти України, Ліцензіат доводить свою думку до відома Ліцензіара. Останній приймає рішення про доцільність правової охорони своїх промислових зразків за кордоном з урахуванням обґрунтованих інтересів Ліцензіата.

Всі витрати, пов'язані із закордонним патентуванням, розділяються між сторонами за додатковою угодою.

10.4 У випадку, якщо Ліцензіар дійде до висновку про можливість і доцільність продажу за кордон ліцензій на "Продукцію за ліцензією" та "Спеціальну продукцію", він повідомляє про це Ліцензіара і сторони спільно вживуть відповідних дій та домовляться про розподіл між собою одержаних валютних надходжень.

10.5. У разі, коли Ліцензіат дійде висновку про доцільність експорту "Продукції за ліцензією" та / або "Спеціальної продукції", Ліцензіат повідомить про це Ліцензіара.

Порядок платежів та їх валюта на користь Ліцензіара в цьому разі будуть узгоджені сторонами додатково.

11. Реклама

Ліцензіат зобов'язується ("має право") зазначати у відповідних рекламних матеріалах, а також на "Продукції за ліцензією" та "Спеціальній продукції", яка випускається на його підприємствах, що ця продукція виробляється згідно з ліцензією Ліцензіара.

Питання про використання Ліцензіатом товарного знака Ліцензіара сторони врегульовують окремою угодою.

12. Розв'язання суперечок

12.1. У випадку виникнення суперечок між Ліцензіаром і Ліцензіатом з питань, які передбачені цим Договором, сторони вживуть усіх заходів щодо розв'язання їх шляхом переговорів між собою.

12.2. У випадку неможливості розв'язання вказаних суперечок шляхом переговорів, їх належить розв'язувати в _____ порядку.

13. Термін дії Договору

13.1. Цей Договір укладено на _____ років. Він набирає чинності від дати його реєстрації у встановленому порядку в Державному департаменті інтелектуальної власності.

13.2. Кожна зі сторін має право достроково розірвати цей Договір, надіславши письмове повідомлення іншій стороні, якщо друга сторона не виконає будь-яку умову за пунктами цього Договору. Однак стороні, яка не виконала свого зобов'язання, будуть попередньо надані _____ місяців для усунення порушення.

13.3. Якщо цей Договір буде достроково розірваний через невиконання Ліцензіатом своїх зобов'язань, то Ліцензіат позбавляється права використовувати промислові зразки за п.2.1. в будь-якій формі і повинен повернути Ліцензіару всю художньо-конструкторську документацію.

13.4. У випадку визнання "Патентів" недійсними повністю або частково чи при достроковому припиненні чинності "Патентів" до закінчення терміну дії цього Договору, або через невиконання Ліцензіаром своїх зобов'язань за пунктами _____ цього Договору, сторони врегулюють свої стосунки таким чином.

13.5. Після закінчення терміну дії цього Договору Ліцензіат має право використовувати промислові зразки Ліцензіара за п. 2.1 в обсязі, який передбачений цим Договором та додатковою угодою.

При цьому зберігається зобов'язання про "Конфіденційність".

14. Інші умови

14.1. Права та обов'язки кожної зі сторін за цим Договором не можуть бути передані іншій фізичній або юридичній особі без письмового нате дозволу другої сторони, за виключенням випадків, передбачених цим Договором.

14.2. Всі зміни і доповнення до цього Договору повинні оформлятися в письмовій формі і підписуватися уповноваженими на це особами та схвалюватися компетентними органами, якщо таке схвалення необхідне.

14.3. У всьому іншому, що не передбачене цим Договором, будуть застосовуватися норми чинного законодавства України.

14.4. Згадані в цьому Договорі додатки №. 1-4 на _____ аркушах, вважаються його невід'ємною складовою частиною.

14.5. _____ Даний Договір укладений у _____ (вказується місто, село тощо) " _____ р. в _____ двох примірниках.

Юридичні адреси сторін

Ліцензіар: _____.

Ліцензіат: _____.

Додаток Д

Перелік адрес патентних баз даних, до яких надається безоплатний доступ в Інтернеті

№	Відомство публікації	Адреса в Інтернеті	Примітки
1.	Електронно-цифрова бібліотека Європейсько-го патентного відомства ESP@CENET	http://op.espacenet.com/ або з сайту ЄПІВ: http://www.european-patent-office.org ESP@CENET	Патентна документація країн-членів ЄПО, принаймні за 2 останніх роки публікації. Глибока патентна документація багатьох країн світу, але немає жодних відомостей щодо повноти та пробілів у цих масивах

2.	Електрон-но-цифрова бібліотека Патентного відомства Японії	http://www1.ipdl.jpo.g-o.jp/PA1/cg-i-bin/PA1 IN1T або з сайту відомства: http://www.jpo. go. jp — Searching 1PDL: розділи Searching PAJ (англомовні реферати), Patent Database (повні описи, нумераційний пошук) Concordance (відповідність між номерами різних публікацій одного винаходу), FI/F-term search (застосування японських пошукових класифікацій)	Англомовні реферати японських патентних заявок з 1976 р. Повні описи до патентів японською мовою з автоматизованим перекладом на англійську переважно з 1993р., більш ранні – лише мовою оригіналу
3.	БД Патентного відомства Канади	http://Patents1.ic.gc.ca/intro-e.html сайт відомства http://opic.gc.ca/	Описи до патентів Канади за 75 років
4.	БД Відомства Інтелектуальної власності Австралії	http://www.ipaustralia.gov.au/patents/P specs.htm http://www.IPAustralia.g-o v.au/services/S oft.htm сайт відомства http://www.ipaustralia.gov.au/	Описи до заявок і патентів Австралії
5.	ВОІВ	http://ipdl.wipo.int/en	Заявки РСТ (реферативна
6.	БД Відомства з патентів і товарних знаків США	http://www.uspto.gov/patft /index.html	Описи до патентів США з 1790 р.
7.	Електронно-цифрова бібліотека Відомства з патентів і товарних знаків Німеччини	http://www.depatistnet.de/	Патентна документація Німеччини та інших країн світу. Повнота не гарантується
8.	Патентне відомство Великої Британії Патентний реєстр	http://www.patent.gov.uk/ patont/dbase/index.htm — пошук в БД відомства, зокрема и у патентному бюлетені http: //webdb4. patent, gov. u k/patents — патентний реєстр http://gb.espacenet.com — патентні документи з №2000001 (з 1979 р.)	Правовий статус Заявки, патенти, свідоцтва додаткової охорони

9.	Інститут інтелектуальної власності Швейцарії	http://www.swissreg.ch http://www.espacenet.ch	Реєстр об'єктів промислової власності
----	--	--	---------------------------------------